

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/35/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8217204541
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8217204541.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: D. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. 3, XXX XX T., právne zast.: JUDr. Jozef Karabaš, advokát so sídlom Ružová 10, 083 01 Sabinov, proti žalovanému: U. H. M., S. XXXX/XX, XXX XX W., o zaplatenie 500 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov sp.zn. 1C/24/2017-85 zo dňa 05.10.2018 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok v zamietavom výroku.
- II. Odmieťa odvolanie žalobcu voči vyhovujúcemu výroku.
- III. Rozsudok vo výroku o trovách konania sa zrušuje a v rozsahu zrušenia sa vec vracia súdu I. inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit: „ Žalovaný je p o v i n ý žalobcovi zaplatiť 10,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 14.12.2016 do zaplatenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

Stranám nepriznáva nárok na náhradu trov konania.“

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie, okrem iného, odôvodnil tým, že žalobca sa žalobou domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 500 eur spolu s úrokom z omeškania. Mal za preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným prebehla komunikácia a osobné stretnutie týkajúce sa právneho poradenstva ohľadne veci žalobcu vo vzťahu k Y. SR. Súdu je z jeho činnosti známe, že žalovaný pôsobil ako advokát a momentálne ďalej túto činnosť vykonáva, ale v inkriminovanom období advokátsku činnosť nevykonával (činnosť pozastavená). Medzi sporovými stranami nevznikol zmluvný vzťah. Nebolo sporné, že žalovaný od žalobcu prevzal finančné prostriedky, sporná však bola ich výška. Nárok žalobcu preto posúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaný uznal dlh voči žalobcovi v sume 10 eur. Žalobca nepreukázal poskytnutie finančných prostriedkov žalovanému v sume 500 eur, preto súd zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 10 eur. Nakoľko žalobca neprodukoval relevantný a jednoznačný dôkaz o poskytnutí finančných prostriedkov v rozsahu 500 eur, súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Keďže je žalovaný v omeškaní s vydaním bezdôvodného obohatenia, priznal žalobcovi aj nárok na úrok z omeškania 5 % ročne od 14.12.2016 do zaplatenia.

3. O trovách konania bolo rozhodnuté v zmysle ustanovenia § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a § 257 CSP a uviedol, že by bolo v rozpore so zásadou spravodlivosti, priznať náhradu trov konania žalovanému, keďže nárok žalobcu, čo do hmotnoprávneho základu bol daný a preukázaný. Z tohto dôvodu stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to proti vyhovujúcemu a zamietavému výroku a žalovaný proti výroku o trovách konania.

5. Žalobca namietal nedostatočné zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci. Rozhodnutie považoval z dôvodu nedostatočného odôvodnenia za nepreskúmateľné. Z SMS komunikácie jednoznačne vyplýva, že žalovaný počas konania klamal a zavádzal. Prijatie sumy 500 eur žalovaným od žalobcu preukazuje to, že žalovaný mal žalobcu zastupovať v právnej veci týkajúcej sa finančných nárokov žalobcu zo služobného pomeru v sume 25.000 eur. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby zo sumy 25.000 eur predstavuje suma 419,94 eura + režijný paušál. Rozsudok je postavený na subjektívnom názore a neodzrkadľuje objektívne skutočnosti, rozhodnutie je jednostranné bez toho, aby dalo odpoveď na všetky otázky a skutočnosti, ktoré vyšli najavo, a ktoré sú podstatné. Navrhol preto rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v plnom rozsahu alebo rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Žalovaný vo vzťahu k výroku o trovách konania namietal nesprávne právne posúdenie veci. Nepriznanie náhrady trov konania úspešnej strane je výnimočné a musia byť splnené predpoklady spočívajúce v dôvodoch hodných osobitného zreteľa, medzi ktoré sa zásada spravodlivosti nezahŕňa, pričom súd prvej inštancie dôvody hodné osobitného zreteľa ani neskúmal. Žalobca bol úspešný v rozsahu 2 %, preto odvolaciemu súdu navrhol aby zmenil výrok o trovách konania a priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 96 %.

7. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že v konaní jednoznačne preukázal hmotnoprávny základ podanej žaloby, a to bezdôvodné obohatenie žalovaného na úkor žalobcu. Žalovaný uviedol žalobcu do omylu pokiaľ ide o doklad o prevzatí preddavku vo výške 500 eur. Bolo by nespravodlivé, ak by žalobca, ktorý sa stal obeťou podvodného konania mal hradiť žalovanému trovy konania. Zastúpenie žalovaného v konaní advokátom považoval za účelové, nakoľko žalovaný je advokátom a vie sa zastupovať sám.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 379 a nasl. CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti vyhovujúcemu výroku je potrebné odmietnuť a vo zvyšku je odvolanie nedôvodné a rozsudok vo výroku o trovách konania je potrebné zrušiť a v rozsahu zrušenia vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

10. Podľa § 359 CSP, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Podľa ust. § 386 písm. b) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Žalobca podal odvolanie aj voči výroku ktorým bolo jeho žalobe vyhovené, a teda rozhodnuté v jeho prospech. Preto odvolací súd odvolanie žalobcu voči vyhovujúcemu výroku odmietol.

11. Vo vzťahu k zamietavému výroku súd prvej inštancie zistil správne skutkový stav, správne z neho vyvodil právne závery, vo veci samej aj správne rozhodol, pričom odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko

s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

13. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. Daná právna vec je nepochybne vec sporová, v ktorej sa uplatňuje prejednacía zásada. Strana sporu má jednak povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nespĺnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana sporu nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia, a že z toho dôvodu muselo byť rozhodnutie vo veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, či už z dôvodu nečinnosti strany sporu, ktorá nespĺnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec.

15. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré museli byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena.

16. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. (čl. 15 základných zásad CSP). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.9.2011, sp. zn. 3Cdo/204/2009.

17. V civilnom sporovom konaní sa uplatňuje princíp formálnej pravdy, čím sa rozumie, že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy, vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu, v akom mu ho vykreslia strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Dôraz sa kladie na procesnú diligenciu strán sporu, čoho dôsledkom je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu.

18. Z ust. § 185 CSP vyplýva, že súd môže vykonať len tie dôkazy, ktoré navrhli strany sporu, pričom sám rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

19. Podľa ust. § 153 CSP ods. 1, 2, 3, strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnúť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

20. Podľa § 154 CSP, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

21. Koncentrácia konania má podľa zákonodarcu predstavovať efektívny nástroj racionálneho a odôvodneného zrýchlenia sporového konania. Sudca so znalosťou konkrétnej veci vie podľa zákonodarcu najlepšie posúdiť adekvátnosť a včasnosť uplatnenia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, preto je novum spočívajúce v zavedení inštitútu sudcovskej koncentrácie podľa neho plne odôvodnené a žiaduce. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú uplatnené včas aj vtedy, ak ich strana predložila ako reakciu na skutočnosti, o ktorých nevedela ani ich nemohla predvídať a ktoré vyšli najavo až potom, ako mala strana povinnosť označiť a predložiť skutočnosti a dôkazy. Zákonná koncentrácia konania predstavuje objektívnu časovú hranicu pre uplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktorá môže byť ešte sprísnená uplatnením sudcovskej koncentrácie. Uvedená objektívna časová hranica má veľký význam pre moment viazanosti súdu.

22. V predmetnom konaní nebolo sporné, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil na úkor žalovaného. Otázkou, ktorú bolo však potrebné vyriešiť bola výška bezdôvodného obohatenia. Za stavu ak žalobca v priebehu celého konania nepreukázal výšku bezdôvodného obohatenia v rozsahu v akom si ho žalobou uplatnil, nemohol byť úspešný v celom rozsahu. Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti; žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno preukázať existenciu bezdôvodného obohatenia a jej výšku. Pokiaľ to preukázal, uniesol tak bremeno tvrdenia ako aj bremeno dôkazu.

23. Je potrebné prisvedčiť súdu prvej inštancie, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno pokiaľ ide o výšku bezdôvodného obohatenia sa žalovaného v sume 500 eur. Predložená komunikácia medzi žalobcom a žalovaným síce preukazuje dojednanie vykonania služby žalovaným pre žalobcu za odplatu, avšak z jej obsahu nie je zrejmé poskytnutá výška odplaty. Procesná obrana žalobcu spočívajúca v tvrdení, že žalovaný mal žalobcu zastupovať v konaní, ktorého hodnota mala byť 25.000 eur a následne z tejto hodnoty bola vyrátaná aj odmena vo výške 500 eur neobstojí, nakoľko aj v prípade pravdivosti tejto skutočnosti, by bolo potrebné dané tvrdenie preukázať.

24. V sporovom konaní nie je úlohou súdu zisťovať skutočnosti z vlastnej iniciatívy, je naopak povinnosťou žalobcu, ak chce byť úspešný, tvrdiť a svoje tvrdenia aj náležite preukázať.

25. Za stavu, ak svedkyňa nebola prítomná pri odovzdávaní peňazí a o výške vie sprostredkovane od žalobcu potom súd správne vyhodnotil neunesenie dôkazného bremena v neprospech žalobcu.

26. Za takejto situácie ak všetky námietky žalobcu uvedené v odvolaní sú neopodstatnené, odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP so stotožnením sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie napadnutý rozsudok v zamietavom výroku ako vecne správny potvrdil.

27. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie odcitoval ustanovenia § 255 ods. 1 a 2 CSP a § 257 CSP. Každé z týchto ustanovení predstavuje odlišné a samostatné rozhodnutie o trovách konania a predpokladá rozličný úspech vo veci samej. Výrok o náhrade trov konania v napadnutom rozsudku znie, že stranám sa nárok na náhradu trov konania žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznáva, t.j. znenie výroku zodpovedá skôr ustanoveniu § 255 ods. 1 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, ktoré z citovaných ustanovení súd prvej inštancie aplikoval. Uvedené spôsobuje zmätočnosť výroku a nepreskúmateľnosť rozhodnutia.

28. Obsahové náležitosti rozhodnutia určuje ustanovenie § 220 CSP. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa účastníkovi odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

29. Rozhodnutie o trovách konania hodnotí odvolací súd ako nedostatočne odôvodnené, nakoľko nie je zrejmé akými úvahami sa súd prvej inštancie riadil, ak bez ďalšieho považoval za spravodlivé nepriznať náhradu trov konania žiadnej zo strán. Odvolací súd poukazuje na rozdielnu povahu konania o náhradu škody a konania o vydanie bezdôvodného obohatenia. Zatiaľ čo v konaní o náhradu škody, konečná výška náhrady škody závisí o úvahy súdu alebo od znaleckého posudku uplatňuje sa zásada úspechu vo veci, a teda žalobca sa považuje za plne úspešného už pri samotnej skutočnosti, že je jeho žaloba dôvodná, tak naopak v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia celkovú výšku bezdôvodného obohatenia určuje a preukazuje žalobca a preto, ak žalobe nie je vyhovené v plnom rozsahu, nemožno považovať žalobcu za plne úspešného. Inštitút náhrady škody a bezdôvodného obohatenia nemožno stotožňovať, či zamieňať. Ak bol teda súd prvej inštancie toho názoru, že aj napriek úspechu žalovaného je potrebné aplikovať ust. § 257 CSP, bolo jeho úlohou svoje rozhodnutie aj náležite odôvodniť tak aby zodpovedalo požiadavkám ust. § 220 ods. 2 CSP.

30. Keďže nedostatočne zdôvodnenie rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené stranám, aby uskutočnili im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok vo výroku o náhrade trov konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

31. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP) a bude skúmať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).